

Gjevilvasshytta

I hovedinnfallsporten til Trollheimen

Gå deg frisk og glad i fjellet

www.tt.no

Trondhjems Turistforening

Gjevilvasshytta

I hovedinnfallsporten til Trollheimen

Av Roar Nålsund

Den vakreste inngangsporten til Trollheimens fjellverden er Gjevilvassdalen med Gjevilvatnet som et buet vannspeil og fjelltoppene Blåhø, Gjevilvasskammen og Snydda som flotte kulisser. Med vid utsikt over vatnet ligger en av TTs flotteste hytter og ønsker deg velkommen til fine turopplevelser. Hovedanlegget er fredet og har røtter tilbake til 1740. Det består av to sammenbygde gamle tømmerbygninger med detaljer fra stilartene barokk og empire. Utsikten fra tunet mot Snydda er gjennom flere generasjoner brukt som motiv for postkort, et av naturfotografenes ”kvikklunsmotiv”. Fra Gjevilvasshytta kan du gå fine dagsturer, fortsette videre til de andre betjente hyttene til TT i kjerneområdet av Trollheimen eller legge ruta sørvestover mot de mer alpine delene rundt Todalen og Innerdalen. Gjevilvassdalen er en av landets store seterdaler hvor seterbruket for alvor gjorde sitt inntog på 1600-tallet. På det meste var det over 50 setrer i drift på en gang. Det er fortsatt drift på noen av dem.

Gjevilvasshytta. Foto: Erik Stabell

Rutenettet

Alle sommerrutene mellom turisthyttene i Trollheimen er vardet med rød T eller rødt punkt som signatur. At T-symbolet er brukt på ruta, viser at den vedlikeholdes av en turistforening tilknyttet landsforeningen

Den Norske Turistforening.

Fra Gjevilvasshytta går det merkede stier mot nord til Jøldalshytta (TT, betjent) og nordvestover til Trollheimshytta (TT, betjent). Disse tre hyttene danner ”Trekanten” i Trollheimen. Mot vest går det sti til

Vassendsetra (selvbetjening) og Bårdsgarden (selvbetjening). Det er også merket rute til Bårdsgarden og Vassendsetra over fjelltoppen Okla, men du er avhengig av å få båtskyss over eller bilskyss rundt Gjevilvatnet. Denne ruta er sterkt undervurdert opplevelsesmessig og fortjener å bli gått langt oftere. Det er bygget bruer over elver og bekker som er vanskelig å krysse. De fleste av disse er permanente anlegg. Men noen legges ut hver vår og tas inn igjen om høsten. Kryssingen av Gravbekken på ruta til Trollheimshytta må fortsatt gjøres uten bru. Ofte er det snøbru her eller den kan steingås. Til hjelp når elva må vades er det satt ut vadestaver på begge sider av elva.

Vinters tid kvistes rutene ut fra Gjevilvasshytta til Jøldalshytta og Trollheimshytta. På ruta til Trollheimshytta over Svarthamrene og ned i Slettådalen er det permanent vintermerking. Stakingen begynner øverst i Gjerdølsdalen.

Bo fast på hytta

Turisthyttene er primært beregnet på dem som er på gjennomgangsturer i fjellet. Likevel er det i store deler av de betjente sesongene plass til dem som gjerne vil ligge fast på hytta noen dager. I den travleste delen av påskesesongen og deler av sommersesongen er det begrenset kapasitet for fastopphold. Ta kontakt med TT-kontoret eller vertskapet på Gjevilvasshytta for nærmere opplysninger og for eventuelt å gjøre avtale.

Gjevilvasshytta kan ta imot private arrangement som bryllup, jubileer og fødselsdager utenom sommersesongen. Interesserte kan ta kontakt med vertskapet direkte for informasjon og avtale, eller turistforeningskontoret i Trondheim.

Fiskemuligheter

Det finnes fisk (rør og/eller ørret) i de fleste fjellvatna i området. Fisken har vanskelige gyteforhold i noen av vatna på grunn av høyden, og det settes derfor ut yngel med ca fem års mellomrom. Gjevilvatnet er i dag et

Frokost på Gjevilvasshytta. Foto: Julie Maske

meget godt fiskevatn, men det er vanskelig å få noen stor fangst hvis du ikke bruker garn. I 1991 ble det tatt en ørret på 8,6 kg på garn. Prøv stangfiske med mark i bekkosene. Ellers er det gode fiskemuligheter i både Kamtjønning (ørret), Blåhøtjønna (rør) og Svarttjønning (vanskelig å få). Noen hevder at grunne forhold og de kalkrike bergartene rundt Kamtjønning har en gunstig virkning på fiskestørrelsen. I vassdrag som Gjerdøla, Gravbekken og Tverrbekken (rør) er det også muligheter, særlig i sistnevnte som renner rolig over en lengre strekning. Beste tiden for fiske er månedskiftet juli / august og videre utover. Detaljer om bruk av redskap og fiskekort fås ved henvendelse til Oppdal turistkontor.

Fjellørreten lokker.

Foto: Anne Jørgensen Bruland

På kosetur med o-kart

Det er laget et orienteringskart over området vest for hytta som dekker begge sider av Gjerdøla fra Raudøra og 3 km oppover dalen. Kartet er i målestokk 1:10.000 og dekker et areal på ca 6 km². Det er synfart i terrenget slik at informasjonen på kartet er meget detaljert og nøyaktig. Her kan du for eksempel lett finne fram til stien opp til Tyrikvamfjell, som starter rett bak Gjevilvasshytta. Vil du gå på oppdagelsesferd langs Gjerdøla for å besøke badekulpene (se egen omtale), så er det kjekt å bruke kartet for å finne ut hvor alle stiene går. Kartet ble utgitt av TT i mai 2005.

Kulpene i Gjerdøla

Gjerdøla er den store badeelva i dette området av Trollheimen. Ikke i noen annen elv finner du så mange og fine kulper som er egnet til å bade i, og med fine solrike rasteplasser rett ved siden av. Raudøra nedenfor Gjevilvasshytta er et flott sted for bading og lek pga den langgrunne sandstranda. Men Gjerdøla er en sterk konkurrent som det beste badeturmålet. Bruk orienteringskartet når du går opp langs elva. Stiene som går parallelt med elva er ikke merket på noen måte. Du starter med å gå veien nedenfor Gjevilvasshytta fram til den krysser Gjerdøla. Den tydeligste stien går på vestsiden. Det er ca 500 meter å gå i terrenget fra veien før du kommer inn på tydelig sti. Her ligger det sju kulper etter hverandre på en 400 meters strekning. Ved et tydelig 90 graders kne i elva ligger den største på ca 10x3 meter og med en flott rasteplass på sørsiden av elva. Ved den sjuende kulpene blir elva trangere og lite tilgjengelig helt opp (700 meter) til Ridderspranget (se egen omtale), men stien er fortsatt fin å gå. Dette er et av de fineste stedene langs elva med rasteplass og badekulper. Videre oppover flater terrenget ut og blir mindre spennende.

Raudøra

Raudøra er en lokalt meget berømt 2 km lang sandstrand nedenfor Gjevilvasshytta. Det er ca en kilometer å gå fra hytta. Langgrunne forhold gjør at det ikke trengs mange dagers

En av kulpene i Gjerdøla. Foto: Roar Nåsund

Raudøra, Gjevilvassdalens egen badestrand. Foto: Jonny Remmereit

godvær til før temperaturen i vannet er overraskende behagelig. Gå utover langs stranda fram til fjellknausen hvor Gravbekken renner ut og du får en følelse av dimensjonene til denne karakteristiske lagune-aktige sandavsetningen. Herfra åpner det seg samtidig en flott utsikt inn langs vatnet og mot Gjevilvasskamman.

«Blokkhav» du aldri blir glad i

Har du noen gang latt deg undre over hvorfor store flater i høyfjellet er dekket av steinur (blokkmark) som ingen ende vil ta? Kwartærgeologene mener nå at det er mye som tyder på at ura ikke er dannet etter siste istid, men tvert i mot kan være flere hundre tusen år gammel, kanskje enda mer. På grunn av permafrost (fjellet er frosset hele året pga lav årsmiddeltemperatur) i områder høyere enn ca 1400 moh, var innlandsisen under istidene fastfrosset til underlaget og hadde ingen gravende evne i høyfjellet, i motsetning til områdene lavere enn denne høyden. Dermed overlevde urene i de høyeste partiene den siste istiden som sluttet for ca 10.000 år siden og kanskje mange istider før det igjen. Du finner store "blokkhav" på toppen av Okla, Gjevilvasskamman og Blåhø. (Bjørn A. Follestad / NGU.)

Olav Gjærevoll (1916 – 1994)

Gjærevoll var en ivrig forkjemper for vern av norsk natur gjennom et langt liv og navnet hans er sterk knyttet til Trollheimen. Han tok en doktorgrad om snøleivevegetasjon i

fjellkjeden, hvor Trollheimen var en del av dette. I 1950 utga han et populært hefte om "Trollheimens planteverden". For å legge til rette for større plantekunnskap blant fotturistene, fikk han satt opp skilt ved fjellplantene i et svært artsrikt område inntil turiststien nedenfor Nedre Kamtjøna (Kamskaret). Dette ble etter hvert kalt "den botaniske hagen". Han var en av hovedpersonene bak utarbeidelsen av TTs Fjellflora som utkom i 1952 (se egen omtale), solgt i et utrolig stort antall eksemplarer. Gjennom mange år fram til og med 1993 var han leder for TTs botaniske vandring i fjellområdene ved Gjevilvasshytta. Det var han som foreslo, og argumenterte for, å opprette en nasjonalpark i Trollheimen i 1973. Noen nasjonalpark ble det ikke, men Trollheimen landskapsvernområde ble opprettet i 1987 (se egen omtale). I 1972 ble Gjærevoll utnevnt til Norges første miljøvernminister. Han har fått den gule fjellvalmuen i Trollheimen oppkalt etter seg (*Papaver radicum ssp. gjærevollii*) og ble tildelt Trondhjems Turistforenings hederstegn i 1994. (Inger Gjærevoll.)

Olav Gjærevolls siste blomstertur for TT i 1993. Foto: Karl H. Brox

Gjevilvasshytta er ei populær og tradisjonsrik turisthytte. Foto: Jonny Remmereit

HYTTEHISTORIE

Seterkvarter

Den første kvarteravtalen turistforeningen hadde i Gjevilvassdalen var med Rolvsjordseter, som ligger rett nedenfor Gjevilvasshytta. I 1919 sa dessverre setereierne opp avtalen. Andre setre i dalen ville heller ikke inngå avtale om å ta imot turister. Overnattningsforholdene ble så vanskelige at folk ble advart mot å dra til dalen. Samme år lyktes det foreningen å få kjøpt tomten som hytta er bygget på.

Sliperstua

To år etter, i 1921, fikk TT kjøpt en oppdalsstue fra gården Sliper i nabobygda Lønset. Stua ble flyttet til tomte i Gjevilvassdalen og innviet i 1922. Denne delen av hytta kalles nå Sliperstua. Huset var i god stand på tross av at det da var drøyt et hundre år gammelt.

Sliperstua påska 1923.
Foto: TTs bildearkiv

2. etasje ble inndelt i soverom med 22 senger, mens 1. etasje ble beholdt relativt uendret. Med et tilbygg på baksiden kostet hytta 39.000 kroner. Dermed var rutenettet, som vi nå kaller

”Trekanten”, etablert (Trollheimshytta ble bygd i 1890 og Jøldalshytta i 1908). I tiden fram til 1940 hadde hytta et overnattingstall på ca 3-400 om sommeren. I påsken var det tilsvarende tallet 1-200. Etter 2. verdenskrig skjedde det en sterk utvikling innen friluftslivet. Besøket gikk voldsomt opp på TTs hytter. Sommeren 1950 overnattet for eksempel ca 2000 gjester på Gjevilvasshytta.

Tingstua

En utvidelse var nå sterkt nødvendig. Den gamle Sliperstua var blitt fredet, og spørsmålet ble nå hvordan man skulle øke kapasiteten uten å ødelegge den fredete bygningen. ”Tingstua” fra Meldal i Rennebu kommune ble løsningen. Den var en tømmerstue fra gården Syrstad og hadde vært brukt som sorenskriverstue (rettslokale) på 1800-tallet av sorenskriver Rambech, som også var en av utsendingene til grunnlovsforsamlingen på Eidsvoll i 1814. Stua er bygd ca 1740 (dendrokronologisk datering av tømmeret) og er i dag Norges eldste bygning brukt som turistforeningshytte. Tingstua var fredet der den sto i Meldal, men den var i forfall. Med flytting til Gjevilvassdalen så Riksantikvaren muligheten for å få tatt vare på bygningen, og bevilget penger for å få flytting og bevaring realisert. 1. etasje forble uforandret, mens 2. etasje ble bygd om til 10 soverom med 30 senger.

De to fredete bygningene ble ført sammen med et nytt mellombygg. Denne danner hovedinngangspartiet og oppgang til 2. etasje. Inngangen til Sliperstua har barokkdetaljer mens Tingstua er et empireinspirert bygg. Innvielsen fant sted St. Hansaften 1950. I 1978 ble det bygd ny betjeningsfløy og nytt moderne kjøkken på baksiden. I 1993 ble det bygget på nye inngangspartier. Samtidig ble det bygget nytt uthus, bl.a. med en avdeling for overnatting utenom betjent sesong. Hele hovedanlegget har status som fredet bygning. (TT-årbok 2005).

KRAFTUTBYGGING – NATUR- OG KULTURVERDIER - VERN

Kraftutbygging

Hovedutnyttelsen av vannkraft i Trollheimen har skjedd i tre etapper og kalles Trollheimenutbyggingen (i nord), Drivautbyggingen (i sør) og Granautbyggingen (i øst) med første driftsår hhv. 1963, 1973 og 1981. Gjevilvatnet utgjør hovedmagasinet i Drivautbyggingen som førte til sterke inngrep i Gjevilvassdalen, Storlidalen og øvre deler av Todalen. Kraftverket ligger ved Romfo i Sunndalen. Vatn fra Skarvatnet, Tovatna, Dalavatnet og Ångårdsvatnet overføres til hovedmagasinet. Vatnet fra de to sistnevnte pumpes opp. Gjevilvatnet kan senkes hele 15 meter, men skal være fylt opp igjen til 1. juli og turistsesongen. Det er bygd veier på begge sider av Gjevilvatnet som kompensasjon overfor grunneiere. På grunn av erosjonsskader langs vatnet generelt og Raudøra spesielt, og problemer med oppfyllingen til sommer-sesongen, har det vært betydelig konflikt mellom lokalbefolkning og kraftselskapet (Trønderenergi / Møre og Romsdal energiverk).

Landskapsvernområdet

Gjevilvasshytta ligger inn mot grensen til Trollheimen landskapsvernområde som ble opprettet i 1987. Størrelsen på det fredete området er 1165 km² og formålet er å ta vare på et særegent og vakkert fjellområde med skog og seterdaler og et rikt plante- og dyreliv. At Trollheimen kan være nøkkelen til en forklaring på våre sjeldne fjellplanters spesielle overlevelshistorie, har vært en viktig grunn for vernet. Blanding av kyst- og innlandsklima, variert geologi og store høydeforskjeller gjør at Trollheimen har en stor variasjon i naturtyper som spenner fra høyt fjell med sjelden fjellflora til våtmarker og rike furu- og bjørkeskoger. Noen av vernereglene som angår fotturistene sier at motorisert ferdsel ikke er tillatt, og sjeldne planter og plante-samfunn er fredet. Dette inkluderer tørrfurer og spesielt dekorative trær.

Planterike områder

Flere generasjoner av botanikere har latt seg begeistre av Trollheimens planteartsrikdom og har vært forundret over enkelte fjellplanters uvanlige utbredelse. En del finnes over hele fjellkjeden, andre er mer eller mindre sjeldne, og det kan være en svært god idé å prøve og gjøre seg kjent med flere av dem. Gjevilvasshytta er et utmerket startsted. I følge botaniker professor Olav Gjærevoll befinner du deg midt i smørøyet siden hytta ligger ved foten av Tyrikvamfjell, et av de fineste plantefjell i Trollheimen. Totalt har vi ca 250 skandinaviske fjellplanter. Mange av dem er fredet og må ikke plukkes. Hvis du ikke riktig vet hvordan du skal begynne, kan du følge Gjærevolls eget råd om å starte med noen mindre grupper som for eksempel planter som har litt spesiell utbredelse.

Her er tre forslag:

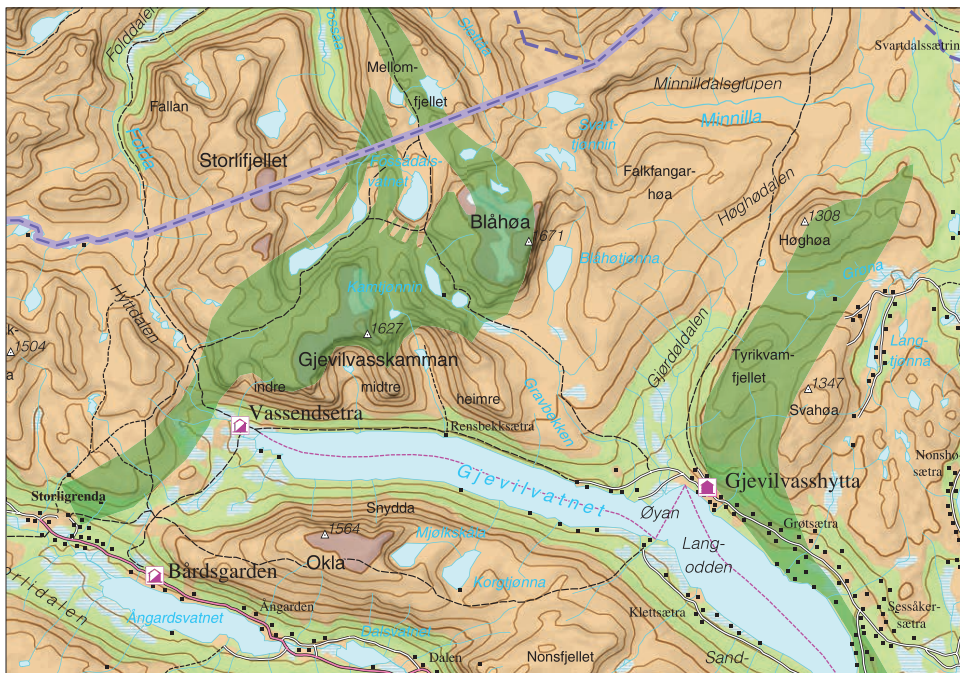
1. *Sørlig unisentriske planter* (finnes bare i høyfjellet i Sør-Norge) som knutshørapp, dovreløvetann, norsk malurt, sprikjesnøgras, dovrerubblom, gullmyrklegg, myrtust, aurskrinneblom.
2. *Endemiske planter* (finnes bare i Skandinavia) som fjellkattfot, fjellvalmue, knutshørapp, jervrapp, fjellnøkleblom, dovreløvetann.

3. *Bisentrisk planter* (finnes i høyfjellet både i Sør- og Nord-Norge (nord for Mo i Rana)) som snøarve, stuttarve, fjellvalmue, jervrapp, svartkurle, reinmjelt, dubbestarr, gullrubblom, lappmarksøyentrost, snøfrytle, blindurt, snømore.

Hvis dette høres vanskelig ut, kan du i stedet prøve å finne planter med lik farge for eksempel de blå som det finnes ganske få av. Det anbefales sterkt å lese to av Gjærevolls artikler pluss hans hefte om "Trollheimens planteverden" før du starter på fjellturen (se henvisning nr 2, 3 og 4 i litteraturlista). Her får du tips om en rekke av plantene med tilhørende kommentarer og voksesteder, og en nærmere omtale av nunatakteorien som muligens kan forklare en del av fjellplantenes overlevelshistorie gjennom siste istid. Gjærevolls forslag til gode plantefjell som du kan rekke fra Gjevilvasshytta er Gjevilvasskamman, Tyrikvamfjell, Svahø, Blåhø, Mellomfjell og Skrikhø.

Fjellet i den botanisk rike delen består av løse og kalkrike skiferbergarter (forvitret lett) merket med ■ på kartet. (Allan Krill).

Kart: Gåsvatn kart-tjenester

Originalutgaven av Fjellfloraen fra 1952.

Historien om Fjellfloraen

I 2002 var Fjellfloraen, den lille myke oppslagsboka, 50 år. I følge TTs Publikasjonsfond er den en av landets mest solgte bøker gjennom tidene. Den ble til gjennom et samarbeid mellom Olav Gjærevoll, Reidar Jørgensen og Dagny Tande Lid etter initiativ fra Reidar Jørgensen som på den tiden var formann i TT. Botanikeren Gjærevoll skrev tekstene og valgte ut plantene, rektor Jørgensen tok seg i hovedsak av det administrative, mens kunstneren Lid tegnet alle plantene til boka. Sommeren 1950 eller 1951 bodde hun på Gjevilvasshytta og tegnet planter som hun først hadde vært ute i fjellet og hentet. Ettersom ikke alle plantene i den kommende boka var å finne i Trollheimen, ble flere av dem tegnet i Jotunheimen. Fjellfloraen ble trykket hos Aktietrykkeriet og utgitt på F.Brunns

*Rester etter gammelt fangstanlegg ved Falkfangerhøa.
Foto: Roar Nalsund*

Reinrose. Foto: Trond Kristoffersen

Bokhandels Forlag våren 1952. Ingen ante den gang, selv om anmeldelsene var gode, at dette skulle bli en av Norges største boksuksesser. Etter vel 50 år i butikkene er den solgt i over 325.000 eksemplarer (2005) etter å ha kommet ut i flere opplag og reviderte utgaver. I tillegg kom den i både svensk, finsk, tysk og engelsk oversettelse. (TT-årbok 2004.)

Falkefangst

Fjellryggen Falkfangerhøa ligger mellom Blåhø og Gjerdølsdalen. Navnet viser at det har foregått innfangning av falk i dette området. Dette er dokumentert både gjennom skriftlige kilder (Gjert Juel Feldtmann 1734, prest i Oppdal) og ved funn av rester etter fangstanlegget. Det ligger på en utflating i terrenget ca 2 km sørøst for toppen og består av en halv meter høy sirkelrund torvfull med en indre diameter på ca 2,5 meter (kartreferanse 205 571). Vollen er rester etter en torvhytte som var falkfangerens gjemmeded. Ca hundre meter videre østover i retning Gjerdøla ligger murrester etter to små hus som kan ha vært fangstmennenes overnatningssted i ukene hvor innfangningen pågikk. Virksomheten ble drevet på 16- og 1700-tallet av utlendinger som hadde jaktlisens fra kongen. I dag er jaktfalk og vandrefalk sjeldne fugler i Norge. Les mer om temaet i Foldens bok om Trollheimen, del 3 (1999).

På vei opp mot Okla. Foto: Anne Jørgensen Bruland

DAGSTURFORSLAG

Med barna til fjells

Gjevilvasshytta er et velegnet utgangspunkt for turer med barn. Flere av setrene langs veien har kyr og sau på beite hele sommeren, men melka kjøres ut av dalen i ståltank. Det er fisk å få i Gjevilvatnet, men det er kanskje bedre fiskelykke i Gjördøla og Blåhøtjønnna. Litt utfordrende kliving og sug i magen kan oppleves for den som tar turen opp gjennom gjelet opp mot Tyrikvamfjell etter knapt 2 km langs stien mot Jøldalshytta (se orienteringskartet). Det er mulig å gå opp gjennom gjelet. Nedturen legges via stien som kommer ned bak Gjevilvasshytta. Badestranda Raudøra er selvfølgelig et flott område for de som vil bade og sole seg. Vel så attraktivt bør det være å gå opp langs Gjördøla for å oppsøke badekulpene, jettegryta, Ridderspranget og sist men ikke minst et fantastisk område langs en sidearm til Gjördøla med skrenter, rasteplasser og noen eventyrlige fine kulper som ser ut som om de er blitt skåret rett ut av fjellet. Å gå til Vassendsetra i vestenden av Gjevilvatnet bør være overkommelig for de fleste barn, for avstanden er bare 12 km. På den øverste setra er det setring med servering av seterkost det meste av sommeren og på den nederste er det overnattingsmulighet (selvbetjent, kvarter-avtale TT). Se tur nr. 5.

1. Blomstertur

En hver fjellvandrers på tur i Trollheimen bør minst en gang i livet bruke en hel dag bare til å rusle rundt på Tyrikvamfjell, i de sør- og vestvendte brattskråningene under Blåhø eller i rasmarene under Heimre Gjevilvasskammen vest for Kamtjønnin for å finne noen av våre mange sjeldne og flotte fjellplanter. Vi foreslår Tyrikvamfjell siden det er nærmest hytta. Følg stien mot Jøldalshytta og ta opp skråningen mot toppen når du kommer ut av skogen. Her kan du starte botaniseringen. Du kan gjøre en rundtur ved å avslutte med å gå ut den sørlige ryggen av Tyrikvamfjell rett ned mot Gjevilvasshytta til du møter stien straks før du kommer ned til einerbuskene rett før skoggrensa. Stien er tegnet inn på orienteringskartet.

Norsk malurt. Foto: Trond Kristoffersen

2. Kulturtur

La fjelltoppene være i fred for en dag og oppsøk heller opplevelser du vanligvis går rett forbi uten å vite om det. Følg stien mot Trollheimshytta opp langs Gravbekken og videre inn mot Riaren. Første stopp er fangstgropssystemet i Kamskaret like før osen på Nedre Kamtjønnna. Stien går gjennom deler av anlegget og en 70 cm høy, oppreist og avlang stein med et rødt merke på viser hvor du skal begynne å lete. Fangstanlegget består av fire fangstgraver og en steinhule. På den andre siden av bekken ligger ytterligere fire fangstgraver.

Neste etappe er en liten botaniseringstur langs sørøstskråningen av Blåhø (ta av fra stien og gå opp i terrenget) i retning Blåhøtjønnna. Den botaniske hagen lå i området innunder Kamskardet tidligere, men navneskiltene blir ikke lenger vedlikeholdt. Dette er et svært planterikt område hvor du blant annet kan finne den meget sjeldne dovreløvetann. Ferden videre legger du forbi osen på Blåhøtjønnna og videre rett mot vest så du krysser fjellryggen sør for Falkfangerhøa og ned på den andre siden (bruk kompass). Et stykke under ryggen (120 meter lavere) flater terrenget ut og danner en avsats i dalsiden. Restene etter falfangervirksomheten som fant sted her over en 200 års periode på 16- og 17-hundretallet, finnes på denne flaten (koordinat 205 571). Se egen omtale. Siste post på turen er de fine kulpene øverst i Gjördøla som du bare må bade i. Du skal ha kurs mot øst mot midt mellom Grøntjønnna og toppen av Tyrikvamfjellet helt til du krysser Gjördøla. Kulpene ligger i en sidebakk til hovedelva og den første av tre kulper ligger 40 meter og den tredje 200 meter opp langs bekken (koordinat 215 567). Retur til Gjevilvasshytta skjer langs den merkete turiststien fra Jøldalen som ligger litt høyere oppe i dalsiden.

3. Midtre Gjevilvasskammen

Denne turen er den luftigste av forslagene i brosjyren, og en av de få mulighetene til eggvandring av noen lengde i denne delen av Trollheimen. I tillegg er utsynet fra toppen

Indre Gjevilvasskammen. Foto: Erik Stabell

svært godt egnet som fotomotiv i retning østover mot Gjevilvasshytta. Følg grusveien bak Raudøra til Håmmørsætra og merket sti videre til Rensbekksetra, et meget pent seter-anlegg med fine steinmurer og et utmerket rastested. Følg stien på vestsiden av Rensbekken til du ser Rensbekktjønnna og ta så på skrå opp dalsida til du når opp på ryggen i det flateste partiet. Herfra har du ca en km med ryggvandring igjen før du er oppe. Det er stedvis både bratt og luftig og en del løs stein. Det er nødvendig å klive noen korte partier for å komme videre. Etter topprasten kan du velge å gå den samme veien ned som du kom opp, men det er en vanskeligere tur. Vi foreslår at turen "avsluttes" ved å ta nordover via snøflatene på høyre side av ryggen bakover og bort til Riaren. Pass på å ikke ta for tidlig ned. På Riaren møter du merket sti som følger tilbake til Gjevilvasshytta. Beskrivelse finner du i boka "Turglede – 118 turer i Midt-Norge", merket T8.

4. Snydda via ryggen langs Mjølkskåla

Denne turen lar deg oppleve noen flotte kulisser, Gjevilvasskammen, og en ganske bratt og luftig ryggvandring opp fra Mjølkskåla som krever høydestyrke. Du må skaffe deg båtskyss over vatnet (ikke organisert) eller bilskyss rundt fram til Langodden. Følg merket sti opp fra Langodden fram til sadelen sør for Korgtjønnna. I dette området får du et kjempefint utsyn mot Storlidalen og Innerdalen. Ta ned til Korgtjønnna og følg

Kart: Gåsvatn kart-tjenester

denne på vestsiden og gå skrålia opp til osen på Mjølkskåla (alternativt østsiden av Korgtjønna). Ta inn på ryggen opp til toppen. Ryggen er luftig. Fra toppen går du rett sørover 1 km til du møter merket sti og ta til venstre tilbake mot Gjevilvasshytta. Etter 7 km langs sti er du tilbake ved Langodden. Fritt etter boka "40 turer i Oppdal", av Jon Strand.

5. Vår flotteste barnetur til Vassendsetra / Bårdsgården (lett dagstur, 12 km hver vei) Gå stien langs Gjevilvatnet til Vassendsetra og fortsett fram til seteranlegget som består av to setre som ligger flott til ved foten av Håmannshytten og med utsyn utover vatnet. På Øvre Vassendsetra drives setring i båtrutesesongen (vanligvis i hele juli og til midt i august), og det serveres seterkost til turistene.

Nedre Vassendsetra. Foto: Inge Kjetil Hokseng

Overnatting i den nederste setra (selvbetjent, kvarteravtale TT). Retur kan skje med turistbåten tilbake til Raudøra om ettermiddagen, eller du kan forlenge turen ved å gå turiststien sørover ca 5 km til Storlidalen med overnatting på Bårdsgården (selvbetjent, kvarter-

avtale TT). Selvbetjeningsavdelingen (med eget dusjtilbud!) ligger i vestenden av hovedhuset. Retur samme vei.

6. Badetur til Ridderspranget eller kulpene i Gjerdøla

Denne turen bør passe de fleste barn med kort vei til målet og en utfordrende bade- og rasteplass. Følg stien mot Jøldalshytta ca 1,5 km til der gjerdet på venstre side forlater stien. Følg stien 60 m videre og ta til venstre i stikrysset og fortsett ned umerka stien videre 500 m til neste stikryss. Bryt av nedover i terrenget mot Gjerdøla. Ta inn på stien langs elva og følg denne ca 100 m oppover. Da bør du være kommet fram til Ridderspranget. Beste rasteplassen er storfurua på andre siden av elva. Returen kan skje langs samme rute som du kom, eller nedover stien langs vestsiden av elva. Undersøk bademulighetene på egen hånd. Stien tar slutt ca 500 m før veien. Følg denne tilbake til Gjevilvasshytta.

7. Blåhø - Trollheimens mest populære topp

Dette er kanskje et opplagt turmål i denne sammenheng. Ikke bare fordi det er den høyeste toppen i denne delen av Trollheimen (1672 moh.), men også fordi den er overkommelig som dagstur, utsikten er meget bra og Blåhø er sannsynligvis den mest besøkte toppen i hele Trollheimen. Du følger turiststien mot Trollheimshytta fram til Øvre Kamtjønna hvor du dreier til høyre og tar rett opp bakken mot toppen. Det finnes partier med frostforvitret fjell (steinur) fra ca 1500 meters høyde og oppover som ikke er helt grei å gå i. Retur kan skje samme vei som du kom. Eller du kan gjøre turen til en rundtur og besøke den meget spesielle isgrotta med Speilsalen og Blåsalen (se egen omtale) ved å gå nordover fra toppvarden langs kanten av vestveggen på Blåhø ned til snøbreen mellom Svarttjønnin (1312). Turen avsluttes ved å følge bekken ned til Blåhøtjønna (sti på venstre side av tjønna) og

videre langs Gravbekken eller du kan ta ryggen av Falkfangerhøa ned til turiststien til Gjevilvasshytta.

Sommerskiturer

Det er vanlig med store snømengder i Trollheimen og nedbørsmengdene øker jo lenger vest en kommer. Det betyr at fjellene Gjevilvasskamman, Blåhø og Okla og tilstøtende områder i "normale" år byr på skiføre til et godt stykke ut i juni. En sen påske gir pinse i juni og en ekstra fridag til turgåing i tillegg til lørdag og søndag. På denne tiden av året kan snøen ligge sammenhengende ned til omtrent skoggrensa. Hvis du overnatter i annekset på Gjevilvasshytta, må du gå ca 4 km til fots langs Gravbekken før skiene kan settes på beina oppe på bekkedraget. Du kan på fast snø fyke bortover på garantert klisterføre. Kanskje litt lang anmarsj, men det er verdt det! Lite kan måle seg med en sommerskitur i 15°C og sol fra skyfri himmel! Vel oppe på fjellet åpner turmulighetene seg innover viddene og opp på fjellene.

Vinterturer

Mulighetene for vinterskiturer rundt Gjevilvasshytta er svært gode ikke minst på grunn av gode snøforhold. Gode turfjell som Storhornet, Okla, Midtre Gjevilvasskam og Blåhø er alle lett tilgjengelige. Både Storhornet og Blåhø er svært populære turmål på sen vinteren. Beskrivelser av ruter vil du finne mange av i litteraturlista (nr. 5, 8, 12, 13, og 14).

Vinterglede i vakre Gjevilvassdalen. Foto: Anne Jørgensen Bruland

Isgrotta ved Blåhø (Speilsalen)

Isgrotta nordøst for Blåhø er et enestående naturfenomen. Det tar deg rundt 3 timer å gå dit fra Gjevilvasshytta, men det er verdt turen og vel så det. På grunn av terrengformene bygger det seg opp store snømengder her gjennom vinteren. Snøen går etter hvert over til is ettersom nye årslag med snø legger seg oppå. Tilfeldigvis renner det en bekk under snøen fra nord til sør mellom tjønnene på hver side av snøfonna. Varme fra vannet i bekken får selvfølgelig noe av isen i bunnen til å smelte og dermed får vi en tunnel. Ved innløp og utløp danner tunnelen store rom som har fått navnet Speilsalen (mot nord) og Blåsalen (mot sør). Så langt er det greit. Men det rare og spennende er at inngangene til tunnelen som dekkes til med snø hver vinter, ikke åpner seg hvert år. Dette er avhengig av vinterens snømengder og hvor varm sommeren er. Oppdalingen Knut Rolvsjord regnes som

Blåsalen. Foto: Karstein Telstad

oppdageren av isgrotta (1919). Gjennom hele forrige århundre var det sjeldent at isgrotta åpnet seg. Siden 1995 har den åpnet seg nesten hver sommer, fordi lufttemperaturen om sommeren har vært høyere enn vanlig, i mulig kombinasjon med mindre snø i fjellet. Rasfare kan forekomme med hengeskavler i inngangene. Se tur nr.7.

«Ridderspranget»

Oppdals variant av Ridderspranget ligger i Gjerdøla knapt 2,5km fra Gjevilvasshytta (koordinat 205 543). Dette er en fjellkløft som

det knapt er mulig å hoppe over og med en elv i bunnen. Selve gjelet er 4 meter dypt, 1,5 meter bredt, og 10-12 meter langt med fine kulper i nærheten både ovenfor og nedenfor. Dette er et av de fineste stedene langs elva, og det er en flott rasteplass på vestsiden under en kraftig og grenfull furu. Den som har med tau kan lage en spennende disse i treet. Ved storflom demmes elva opp her på grunn av den trange passasjen.

Jordlagene på Gjevilvasskamman

På topplatået av både Hemre og Midtre Kamman hhv.1450 og 1630 meter over havet finnes et 20-30cm tykt jordlag som dels er kraftig vinderodert. Et jordlag er kanskje ikke så veldig spesielt, men i denne høyden er det helt uvanlig. Her burde det ha vært blokkmark (forvitret fjell) eller bart fjell. Jordlaget har blitt brukt som dokumentasjon på at Gjevilvasskamman har vært isfrie (nunataker)

Ridderspranget i Gjerdøla. Foto: Roar Nålsund

under den siste istiden og som følge av det kan en del sjeldne fjellplanter ha «overvintret» her. Nyere kvartærgeologisk arbeid i Trollheimen har gitt grunnlag for å sette spørsmålsteget ved forekomsten av nunataker. Noen geologer hevder i stedet at innlandsisen var høyere enn fjelltoppene i området, men på grunn av permafrost i fjellgrunnen over ca 1400 meter, frøs isen fast til bakken slik at breen ikke var i stand til å erodere grunnen. På denne måten kan jordlagene på Kamman ha overlevd både siste istid og flere istider før den igjen. Alderen på lagene kan dermed være ganske høy, kanskje flere hundre tusen år.

Båtruta på Gjevilvatnet

Båten «Trollheimen II» går i turistsesongen fra Osen (østenden av vatnet) via Raudøra nedenfor Gjevilvasshytta til Vassendsetra (vestenden av vatnet). Stien ned til Raudørkaia er godt

Trollheimen II ligger til kai ved Vassenden. Foto: Trond Kristoffersen

merket fra veien. Etter avtale kan den gå innom Langodden på sørsiden av Gjevilvatnet. Å reservere plass på forhånd kan være en fordel hvis du skal gå om bord fra Raudøra. Kontakt turistkontoret på Oppdal for informasjon om rutetider.

LITTERATUR

- 1) Rolvsjord, Knut (1931): **Ved Trollheimens syd-østlige port**. TT-årbok 1931.
- 2) Gjærevoll, O. (1950): **Trollheimens planteverden**. Hefte 32 s. Trondhjems Turistforening.
- 3) Gjærevoll, O. (1969): **En botanisk vandring i Sentral-Trollheimen**. Til fots i Rondane – Dovrefjell – Trollheimen. Den Norske Turistforening. Gyldendal. Artikkelen er også gjengitt i Foldens bok om Trollheimen del 3 (1999).
- 4) Gjærevoll, O. (1983): **Plantelivet i Trollheimen**. Artikkel i Brox bok om Trollheimen 1983.
- 5) Brox, K.H. (red.) (1983): **Trollheimen**. Gyldendal.
- 6) Aalbu, E. (1992): **Fiske og fiskepleie i Gjevilvassdalen og Skardalen**. Artikkel i Bøgda vår (hefte 90s). Oppdal Historielag.
- 7) Taagvold, H. og Haugland, K. (1993): **Gjevilvassdalen. En innføring i naturen og kulturen**. Hefte 60s. Oppdal videregående skole.
- 8) **Håndboka Sylene og Trollheimen**. TT-årbok 1994
- 9) Mølmen, Ø. (1995): **Jakt og fangst i Oppdal**. Oppdal Jæger og Fiskarlag. Oppdal Historielag.
- 10) **Trollheimen**. DNT-årbok 1996.
- 11) Fergestad, G. (1997): **Falkefangst i Gjevilvassdalen**. Artikkel i Bøgda vår (hefte 100s). Oppdal Historielag
- 12) Folden, H.E. (red.) (1999): **Trollheimen, del 3. Gjevilvassdalen og Innerdalen**. Bygdeforlaget.
- 13) **104 turer i Midt-Norge** (TT-årbok 2001)/**118 turer i Midt-Norge**, revidert utgave 2003
- 14) Strand, J. (2004): **40 turer i Oppdal**. Eget forlag.
- 15) Follestad, B.A. (2005): **Kvartærgeologisk kart over Oppdal kommune**. Målestokk 1:80.000. Norges geologiske undersøkelse.
- 16) **Andre artikler om isgrotta ved Blåhø**: TT-årbok 1935, 1966, 1996

Henvisning nr. 5, 8, 12, 13 og 14 inneholder også turbeskrivelser.

T.T.
**Trondhjems
 Turistforening**

Sandgata 30,
 7012 Trondheim.
 Telefon: 73 92 42 00,
 Telefaks: 73 92 42 01
 www.tt.no

Gjevilvasshytta
 72 42 31 82.

Øvre Vassendsætra
 934 34 277

Bårdsgarden
 72 42 37 15 (hele året)

**Oppdal Turistkontor /
 Båtruta på Gjevilvatnet**
 72 40 04 70.

Drosje 72 42 12 05

Forsidebilde: Rolvsjordsetra. Snydda i bakgrunnen. Foto: Anne Jørgensen Bruland

Gjevilvasshytta, TT, 62 senger. Strøm, dusj og badstu. Overnatting fortrinnsvis for fjellvandrere. Betjent sesong (med bl.a. middagsservering) fra slutten av juni til midten av september og i påsken. Mulig å bo fast på hytta etter avtale. Resten av året overnatting i ubetjent avdeling i uthuset. Det er da låst med DNT-lås. Medlemmer av turistforeningene får lavere priser enn ikkemedlemmer.

Adkomstmuligheter

Avstanden fra Trondheim er ca 15 mil og fra Sunndalsøra ca 7 mil. Sommers tid går det bilvei helt inn til hytta. Langs riksvei 70 gjennom Sunndalen går det busser mellom Oppdal og Kristiansund/Molde, (www.nor-way.no; www.lavprisexpressen.no; www.nettbuss.no; www.tmn.no; www.177mr.no; www.forbrukerpriser.no/buss.htm;) som korresponderer med Dovrebanen (www.nsb.no/internet/diverse/rutetider). Bussen stopper på Festa for fottur innover veien i Gjevilvassdalen. Det er 12 km å gå eller haike inn til hytta langs setervei. Trenger du drosje, kan du ringe Oppdal drosjesentral.

Kommer du med bil, må du betale bompenger. Det er parkeringsplass i tilknytning til Gjevilvasshytta.

I sommersesongen kan du også ta turistbåten Trollheimen II inn til (Raudøra) med avgang fra Osen om formiddagen. Mellom Festa (riksvei 70) og Osen er det 4 km langs vei. Dette er kanskje den flotteste måten å ankomme Gjevilvasshytta på. Kontakt Oppdal Turistkontor for spørsmål om båttransport, særlig tidlig i sesongen. Båten sjøsettes ikke før Gjevilvatnet er fylt opp etter kraftselskapets vinterlige nedtapping. Vinterstid er veien brøytet fram til østenden av Gjevilvatnet (Osen) hvor det er en parkeringsplass.

Gjevilvasshytta. Foto: Jonny Remmereit

Du er garantert 100% Fornybar Kraft

Strømmen vi bruker i Norge produseres av vindkraft, vannkraft, kullkraft eller atomkraft.

TrønderEnergi produserer utelukkende **Garantert 100% Fornybar Kraft**, strøm fra vann- eller vindkraft, fornybare energikilder som ikke forurensrer naturen.

Kjøper du strøm fra TrønderEnergi, er du sikret avtale med en kraftleverandør som garantert leverer **100% Fornybar Kraft**. Du er sikret at tilsvarende strømmengde som du bruker, blir produsert uten forurensning.

TrønderEnergi
 - vi har turpartneravtale med TT

www.tronderenergi.no - 800 83 880